

трудъ производителенъ, мри все че не създава прѣко принадлеа ценностъ. Понеже образованието на пролетариата, което се получава въ училищата, има две остриета и може да подготви отъ пролетаринтѣ и борци противъ буржуазията, затова последната използва училищата, чрезъ учебната програма, за свои класови цели.

Въ това се състои и „духовната култура“, създателъ на която е учителътъ. Ето защо и буржуазията е прокламираа задължителното учение, за да могатъ пролетарскитѣ деца да получатъ единъ минимумъ сръчностъ и интензивностъ, необходими за производството. Учителскиятъ трудъ само указва грамадно влияние върху производителността на работника, но той не създава *направо принадлеа ценностъ*; това той върши *косвено*, чрезъ труда на цѣлата работническа класа, и така *косвено* създадената принадлеа ценностъ се отразява въ цѣлото обществено производство. Учителътъ не владѣе сръдства за производство; той е наемникъ на държавата и неговата заплата се определя отъ основния капиталистически законъ. Въ това отношение учителътъ е *пролетарий*, обаче се отличава отъ другитѣ пролетарски професии на работническата класа по това, че тѣ участвуватъ *прѣко* въ производството, когато учителътъ участвува *косвено*. Такова е *специфичното пролетарско* положение на народния учителъ.

Обаче, тази специфичностъ въ пролетарското положение на учителя не му пречи ни най-малко да води самостоятелна професионална борба и да побеждава. Фактътъ, че учителътъ е наемникъ, експлоатиранъ най-жестоко; че нуждата отъ елементарно образование на подрастващето поколѣние е обща и належаща и че то е повѣрено въ ржцетѣ на учителя, придава и на учителската професия особена самостоятелностъ и професионална мощъ, която, ако се правилно организира и тури въ действие, би могла да изиграе неоеценимо ползотворна роля за професионалнитѣ тежнения на учителството и за ефикасно отстояване на застрашенитѣ му непосредствени и най-близки професионални интереси.

Маса примѣри въ това направление идатъ да потвърдятъ нашата мисль. Въ по-далечното, па и въ по-близкото минало, както въ нѣкои други държави, тѣй и у насъ, учителството, въ защитата на своитѣ професионални интереси, си е служило и си служи и днесъ, освенъ съ обикновено практикуванитѣ сръдства: протести, резолюции, демонстративни събори, бойкотъ и др., още и съ *стачки*. Още презъ 90-тѣ години се провеждаха учителски стачки у насъ, както напимѣръ въ дупнишкото класно училище, а презъ време на земеделския режимъ имаме стачка на професоритѣ въ наши държавенъ университетъ, която се субсидираше отъ тютюнотърговцитѣ милионери и финансовитѣ магнати, и която, подъ благовидния предлогъ, че защитава автономията на университета, целѣше по-далече—да се компрометира и свали правителството на БНЗС. Тая професорска стачка предизвика голѣми политически усложнения и ясно показа, че не само пролетаринтѣ отъ икономическото производство, но и учителитѣ, били тѣ професори въ университета или учители въ първоначалното училище, могатъ да си служатъ въ своята професионална борба и съ стачка,